

Päivitetyt Valtsu – indikaattorit

Jätealan yhteistyöryhmä 2.11.2023

Hanna Salmenperä
Erikoissuunnittelija

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Valtsun määrällinen seuranta

- Selkeät ja yksinkertaiset indikaattorit
- Tietoja, joita kerätään ja seurataan olemassa oleviin säädöksiin perustuen
- Keskeisiä tietolähteitä ovat muun muassa Tilastokeskuksen jätetilasto sekä tuottajavastuutilastot
- Kehityksen analyysiin apuja yhteistyöryhmältä!

Kuva Kai Widell, 4.10.2022

Valtsun seurantaindikaattorit

Jätehuollon yleinen kehitys

1. Kokonaisjättemäärä toimialoittain
2. Jätteiden käsittelymäärät
3. Vaarallisten jätteiden määrä toimialoittain
4. Vaarallisten jätteiden käsittelymäärät
5. Pakkausjätteiden kierrätysasteet jakeittain
6. Luvitetut, maasta viedyt ja tuodut jättemäärät jätelajeittain
7. Jätteen keräyksen hintakehitys
8. Ympäristöliiketoiminnan arvonlisäys jätehuollon ja kierrätyksen toimialalla
9. Ympäristöliiketoiminnan työllisyys jätehuollon ja kierrätyksen toimialalla

Yhdyskuntajätteet

10. Syntyvä yhdyskuntajättemäärä
11. Yhdyskuntajättemäärä asukasta kohden
12. YKJn määrän kehitys suhteessa BKT:n kehitykseen
13. Yhdyskuntajätteen käsittelyn osuudet

Rakentamisen jätteet

14. Rakentamisen jättemäärä jätetyypeittäin
15. Rakentamisen jättemäärä jätelajeittain
16. Rakennus- ja purkujätteen hyödyntäminen materiaalina

SER

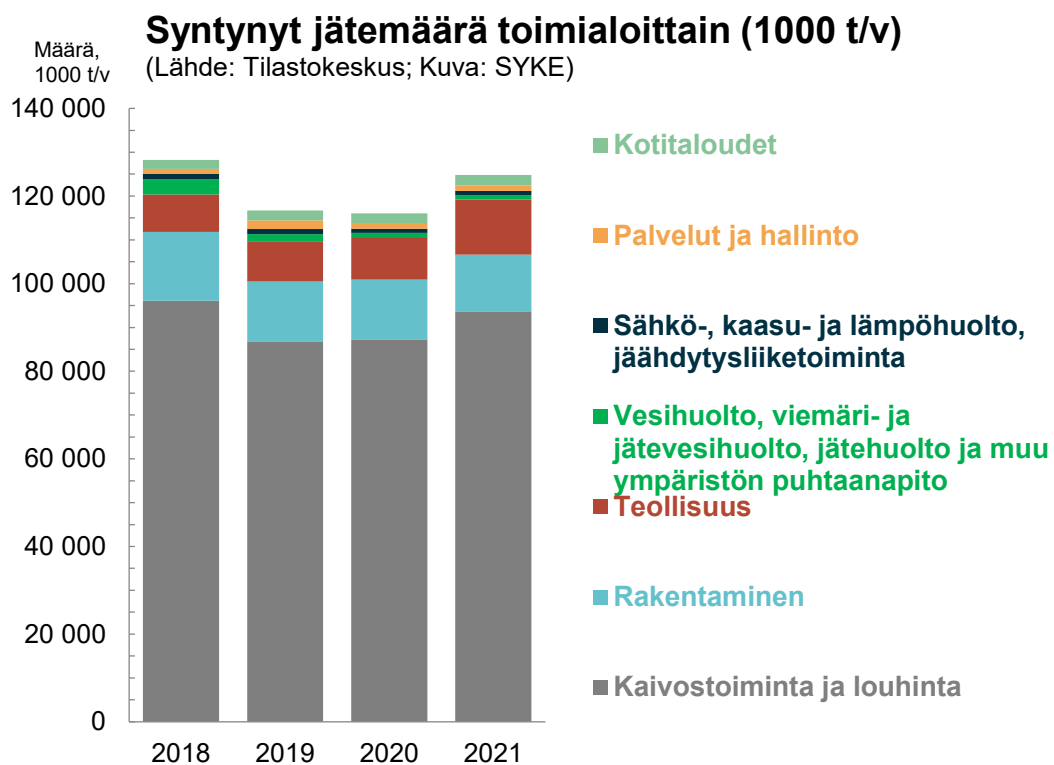
17. SE-laitteiden uudelleenkäyttö
18. SERin hyödyntäminen

Biohajoavat jätteet

19. Kompostoidun biohajoavan jätteen määrä
20. Mädätetyn biohajoavan jätteen määrä
21. Biokaasulaitosten määrä

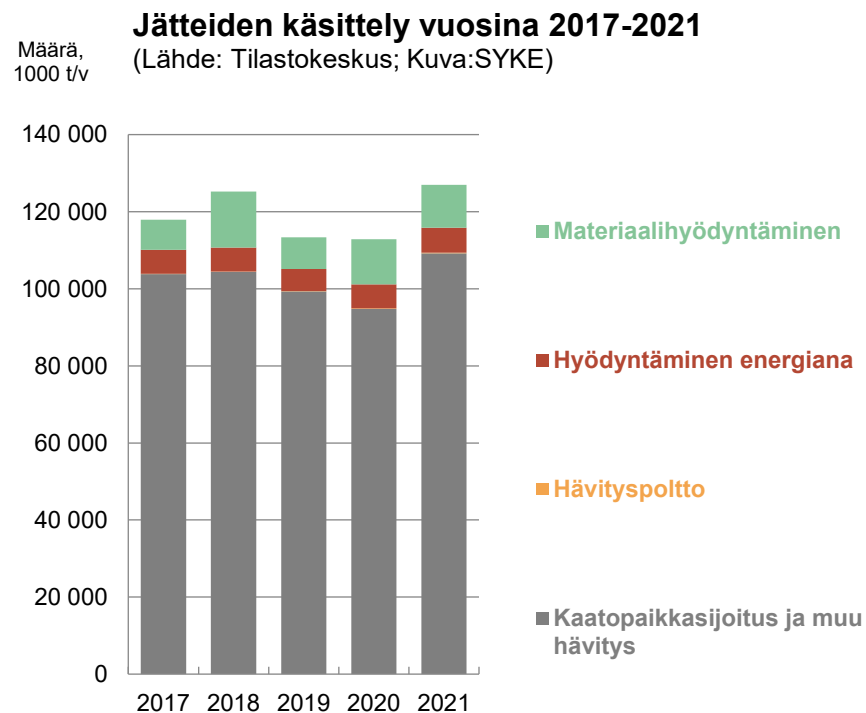

Jätehuollon yleinen kehitys I

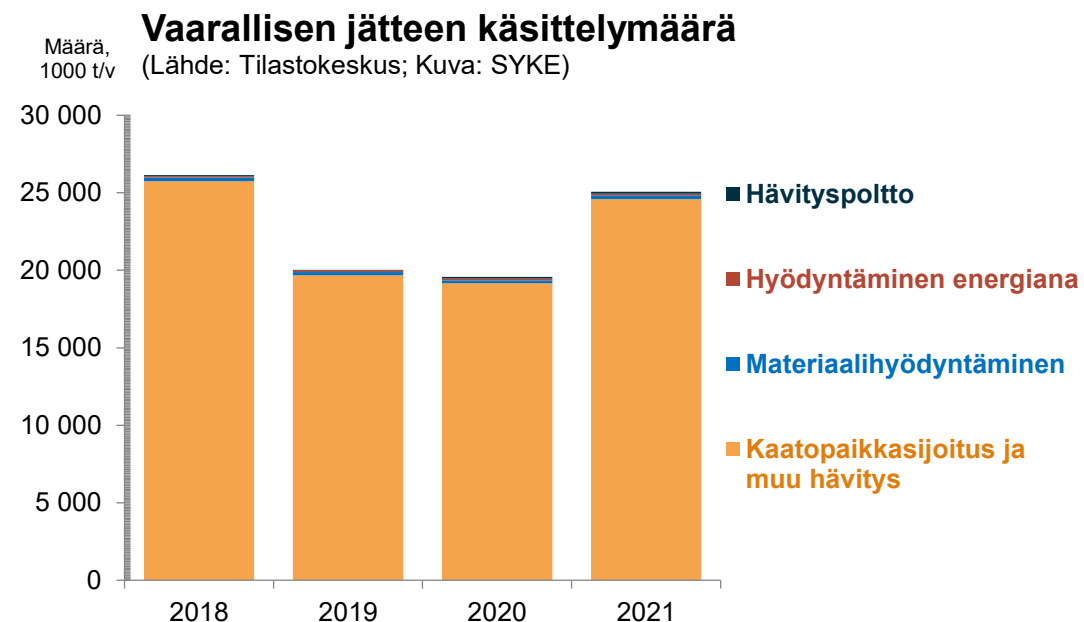
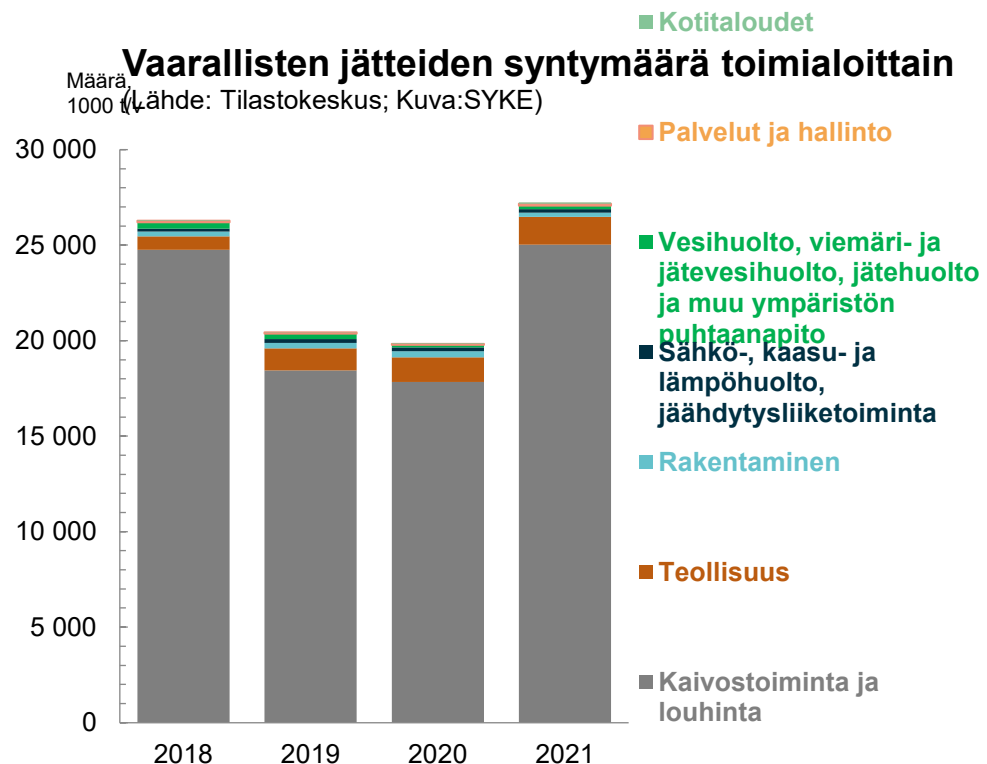
- Suomi on kaivannaisteollisuusmaa, mikä näkyy kokonaisjätemäärissä.
- Kaivannaistoiminnan ja louhinnan lisäksi jätettä syntyy erityisesti rakentamisessa.
- Kotitalouksien ja palveluiden osuus hyvin pieni.

Jätehuollon yleinen kehitys II

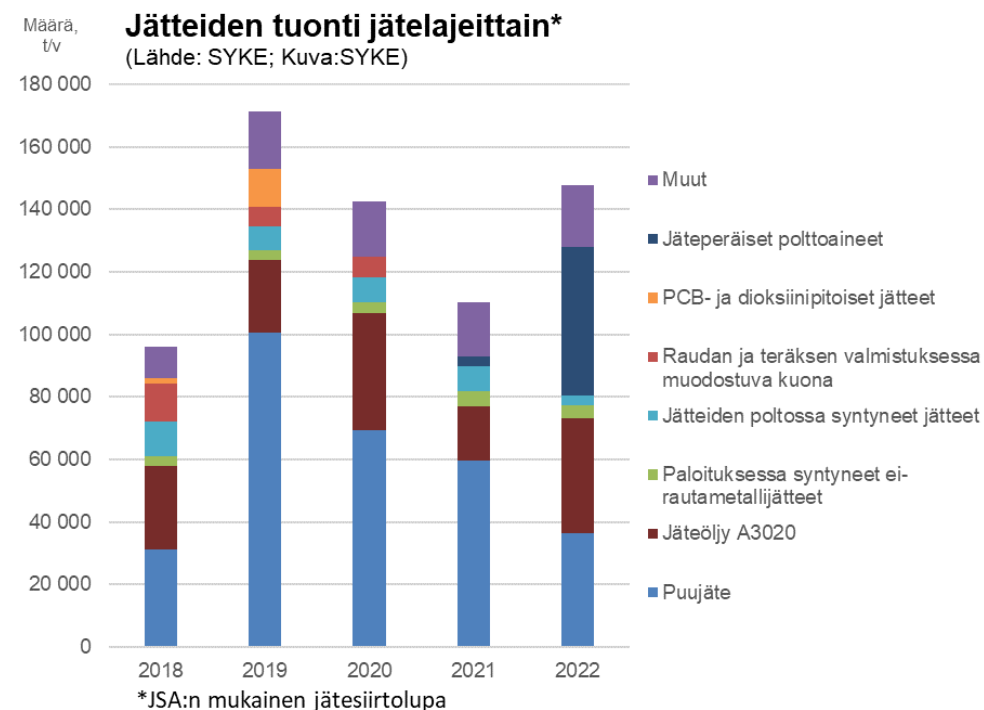
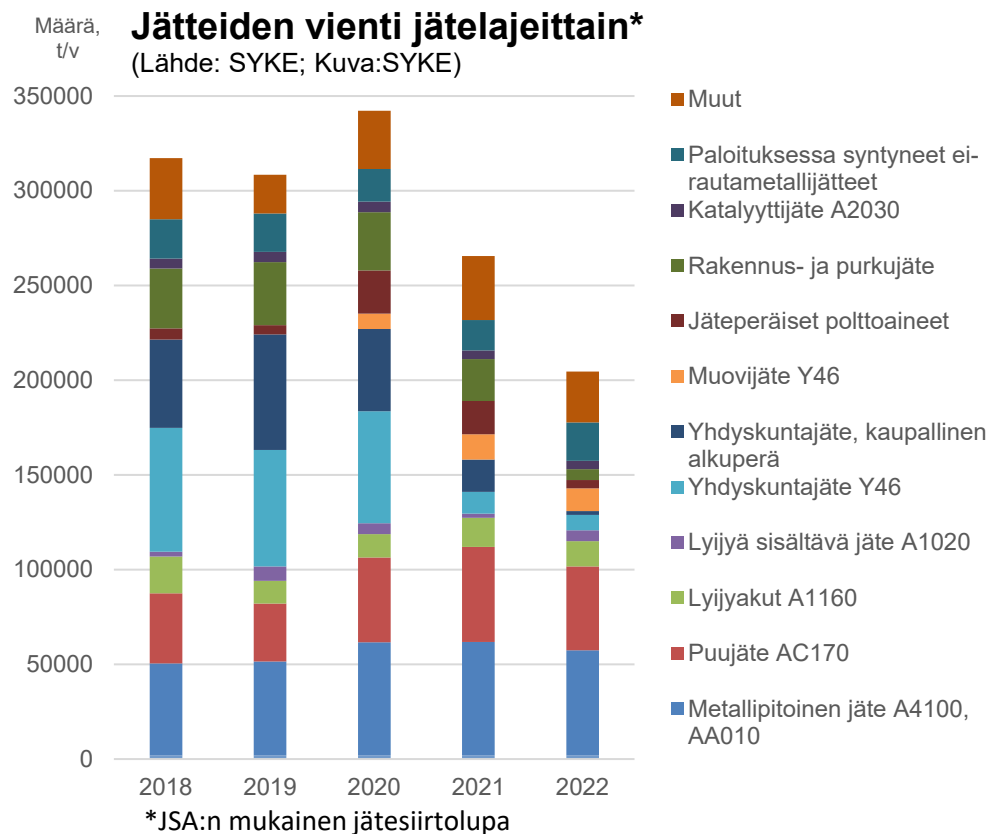

- Kaatopaikalle sijoittaminen on yleisin käsittelytapa.
- Tehdasteollisuuden jätteistä valtaosa hyödynnetään joko energiana tai materiaalina.

Jätehuollon yleinen kehitys III

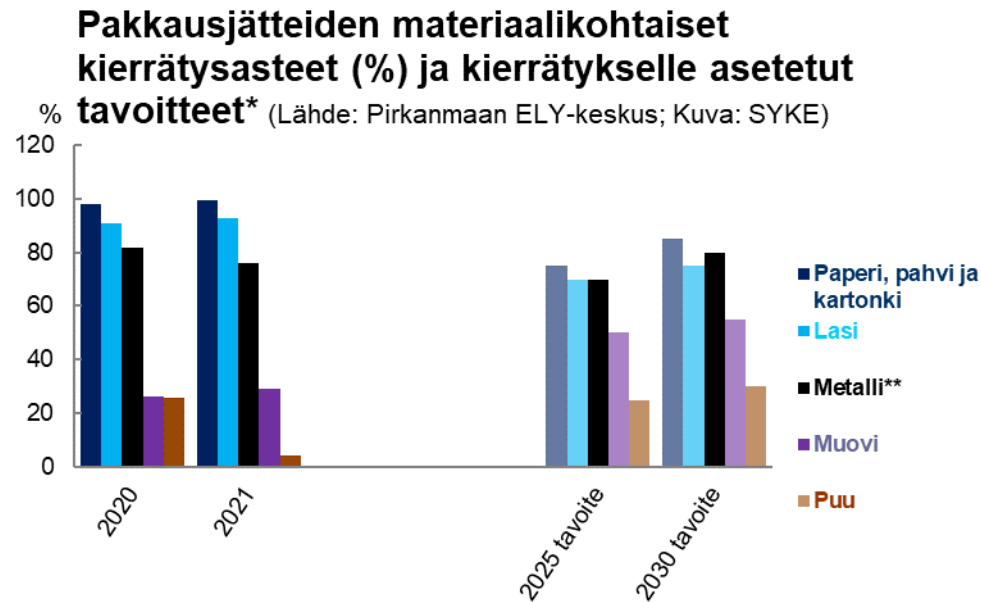
Jätehuollon yleinen kehitys IV

Tilastotietoa kansainvälisistä jätesierroista:

<https://www.ymparisto.fi/fi/luvat-ja-velvoitteet/jatteiden-kansainvaliset-siirrot/vienti-ja-tuontimaarat>

Jätehuollon yhteinen kehitys V

* Kierrätysaste (%) = kierrätettyjen pakkausjätteen määrä jaettuna markkinoille saatettujen pakkausten määrällä

** Metallipakkauksille asetetut tavoitteet koskevat rautametallia ja alumiinia

2020 laskentatapa muuttui:

- Pakkausjättemäärään, josta kierrätysaste lasketaan, lisätään arvio myös tilaston ulkopuolisesta pakkausjätteestä
- Rejektejä ei lasketa mukaan kierrätetyn materiaalin määrään.

Haasteita puun ja muovipakkausten kierrätyksen lisäämisessä.

Korkeimmat kierrätysasteet kartonki-, lasi- ja metallipakkauksilla.

Jätehuollon yleinen kehitys VI

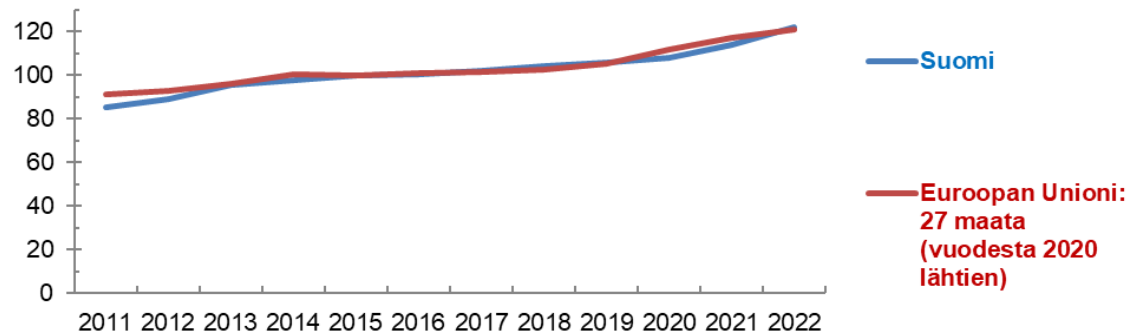
Ei kuvaa Suomen ja EU-keskiarvon hintojen välisiä eroja vaan hintakehitystä ajanjaksolla 2011-2022.

Koskee sekajättemaksuja.

Hintakehitys lievästi nouseva.

Hintatiedot Suomen osalta edustavimmista kaupungeista ja toimijoista.

Jätteiden keruu- ja kuljetushintojen kehitys indeksipistelukuna
(vuosi 2015 indeksi=100) (Lähde: Eurostat; Kuva:SYKE)

Jätehuollon yleinen kehitys VII

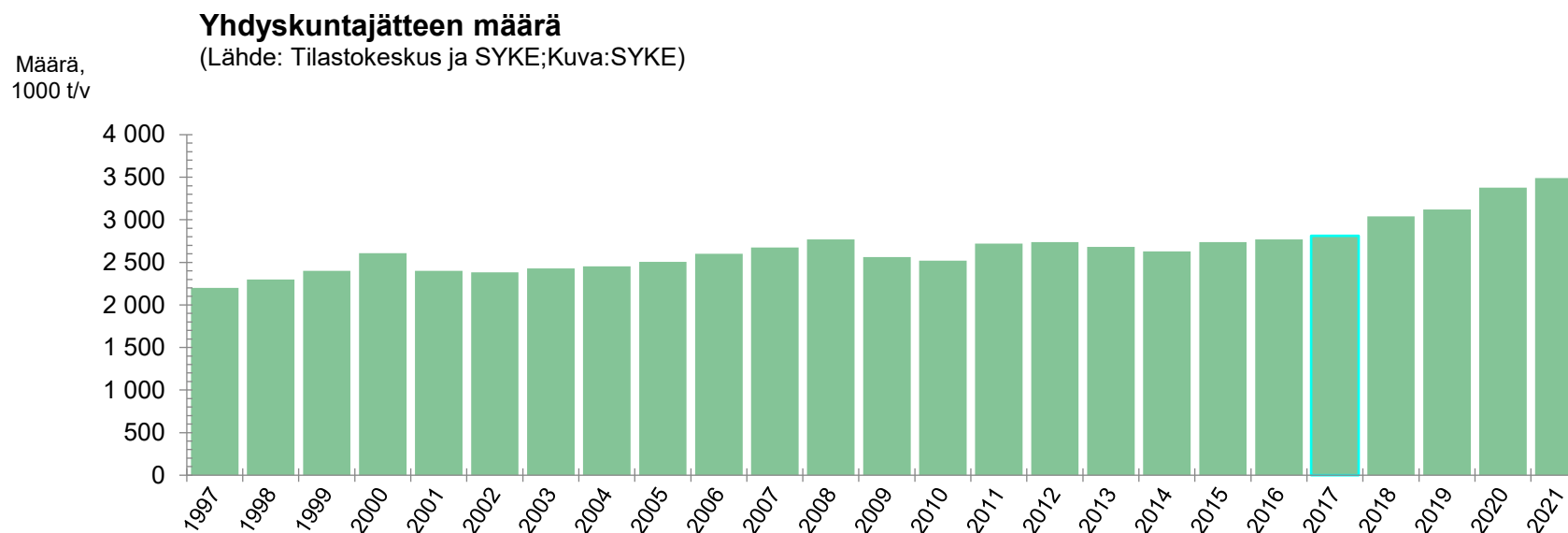

TOL 38-39 Mukana myös maaperän ja vesistöjen kunnostusta ja ympäristönhuoltopalvelua.

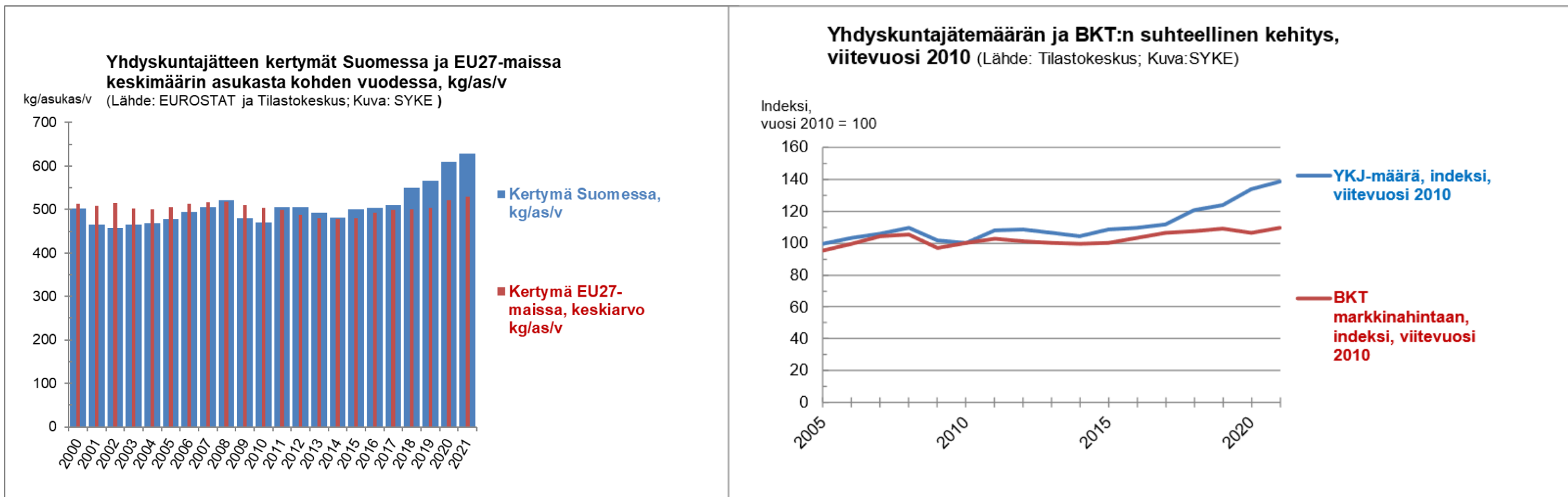
Työllisyys ja arvonlisäys kasvanut ja supistunut.

Tiedot TKn ympäristöliiketoimintatilastosta, joka kuvaa Suomessa ympäristöön liittyvää liiketoimintaa.

Yhdyskuntajätteet I

Yhdyskuntajätteet I

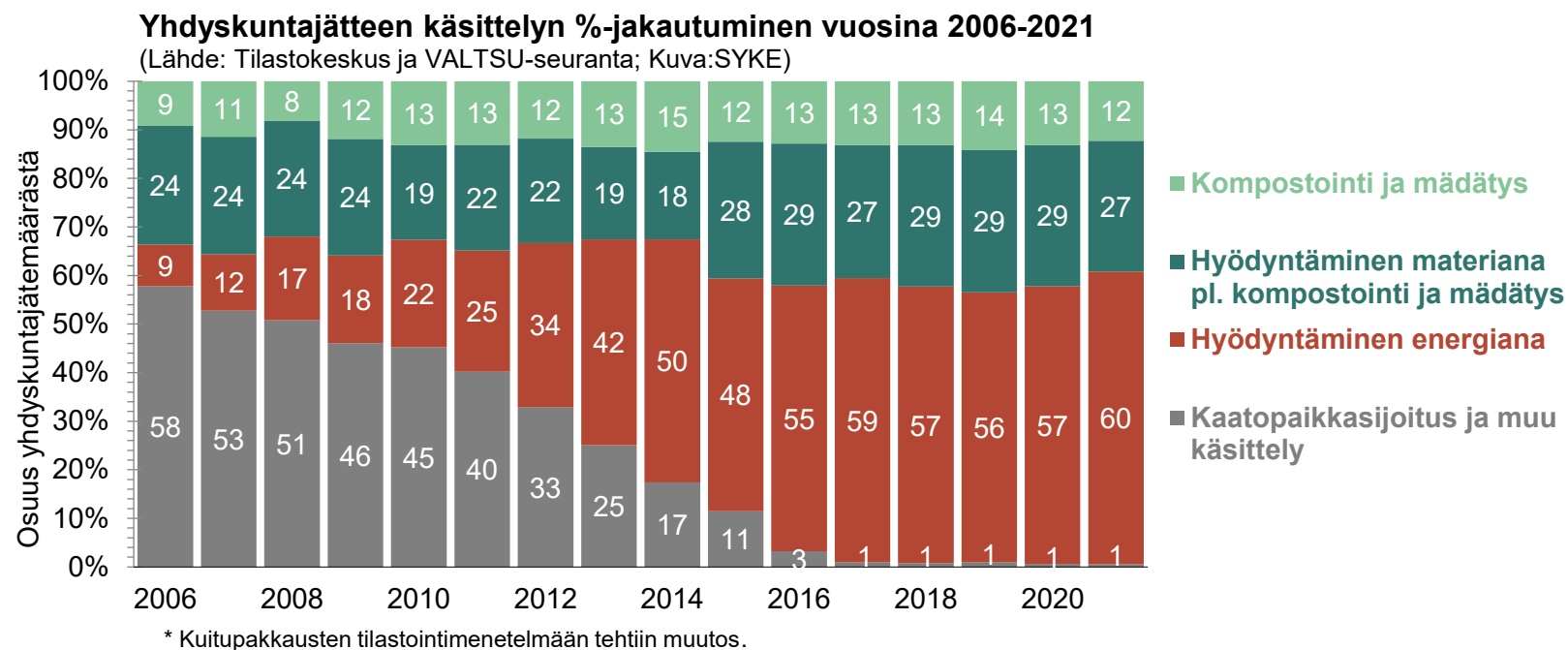

Nousun syyt:

Nettikaupan kasvu <https://ecommerce-europe.eu/wp-content/uploads/2021/09/2021-European-E-commerce-Report-LIGHT-VERSION.pdf>

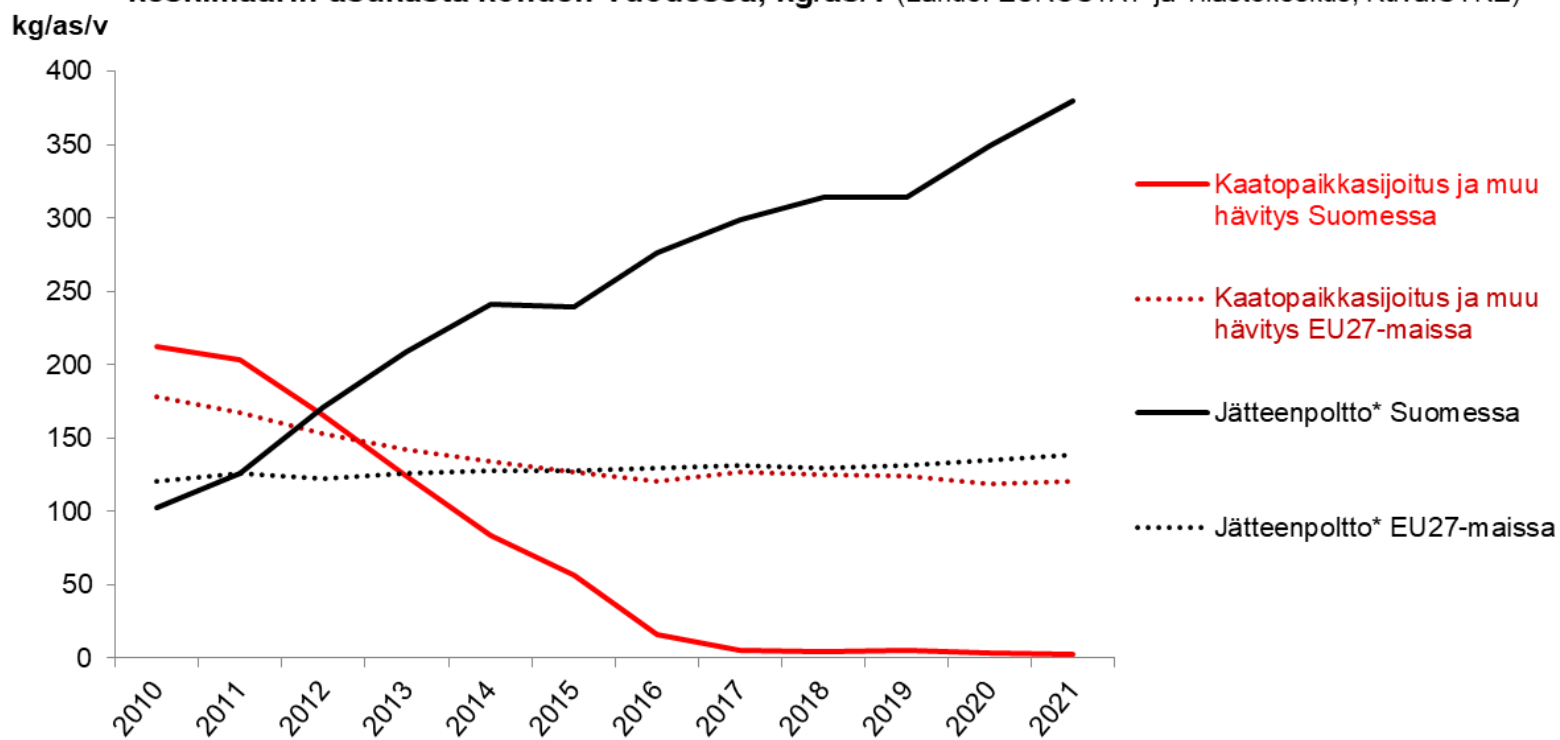
Elintarvikkeiden kulutuksen kasvu (ei ravintolapalvelut) <https://www.stat.fi/tietotrendit/blogit/2023/pandemia-ja-inflaatio-ovat-myllanneet-kotitalouksien-kulutusta/>

Yhdyskuntajätteet II

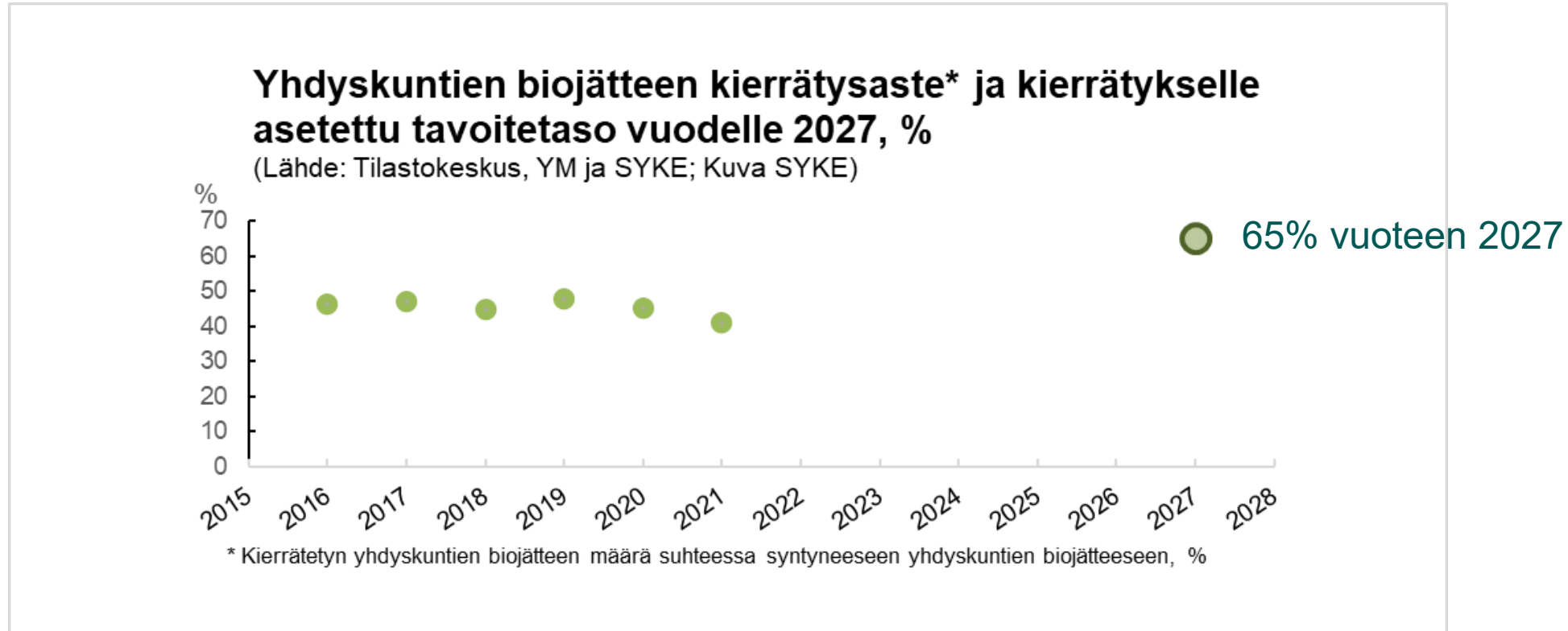
Yhdyskuntajätteet III

Yhdyskuntajätteen loppukäsittely ja energiahyödyntäminen Suomessa ja EU27-maissa keskimäärin asukasta kohden vuodessa, kg/as/v (Lähde: EUROSTAT ja Tilastokeskus; Kuva:SYKE)

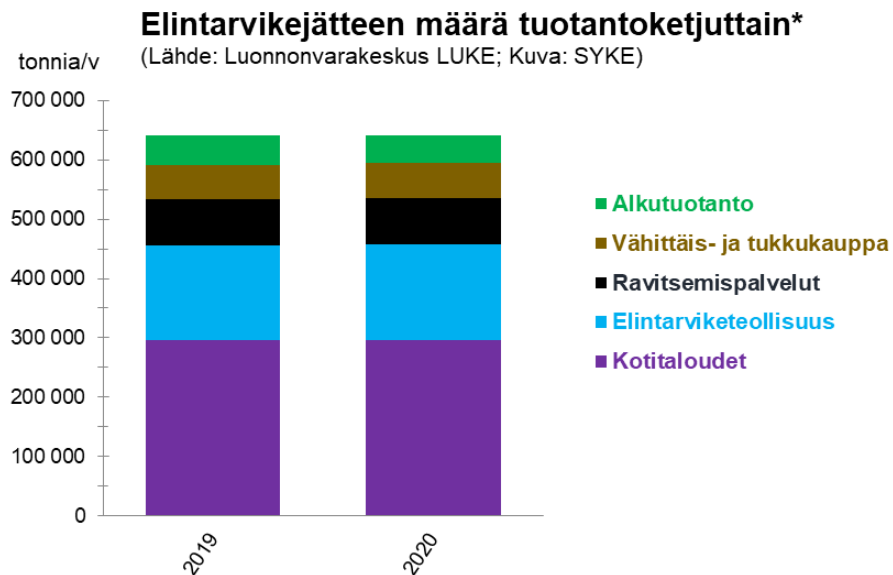

* Jätteenpoltto= poltto energian talteenotolla (R) ja ilman energian talteenottoa (D)

Biohajoavat jätteet ja ravinteiden kierto I

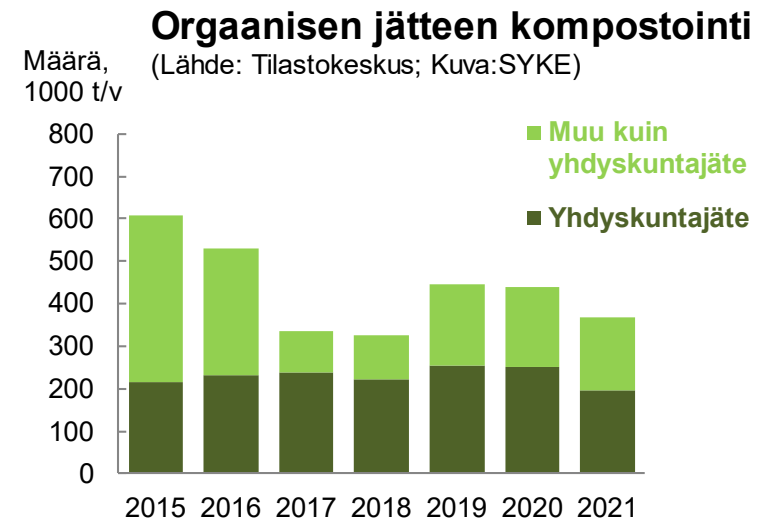
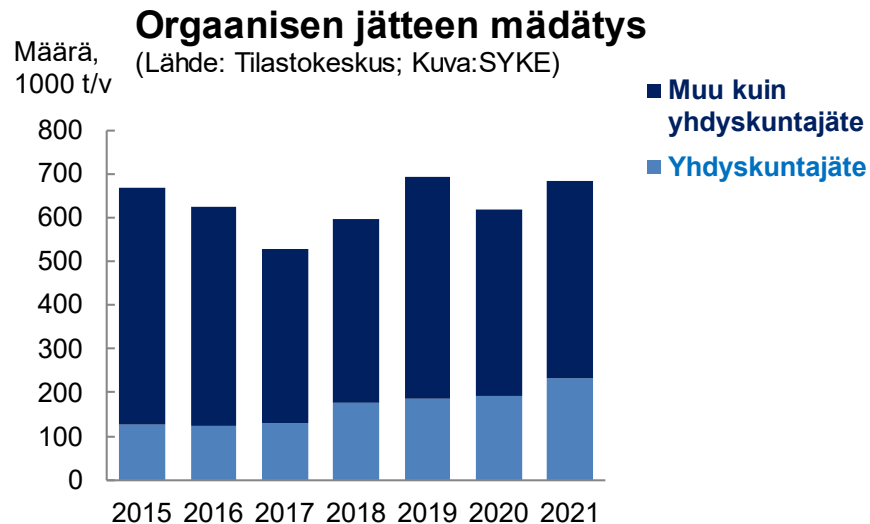
Biohajoavat jätteet ja ravinteiden kierto I

* Määrä ei sisällä peltoon jäävää satoa.

- Elintarvikejäte (food waste) tarkoittaa kaikkia elintarvikkeita, jota ei syödä (syömäkelpoton ja syötäväksi tarkoitettu) vaan jotka päätyvät jätteeksi.
- Luke seuraa ja raportoi
- <https://projects.luke.fi/ruokahavikki/seuranta/tuloksia/>

Biohajoavat jätteet ja ravinteiden kierto II

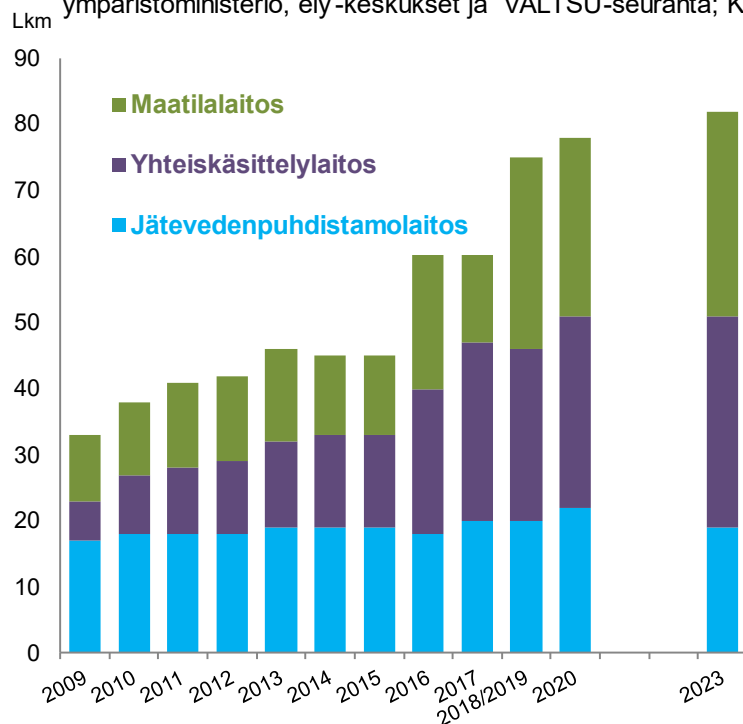
Mädätyksen määrä kasvamassa, kompostointilaitokset korvautumassa mädätyslaitoksilla.

Kuvien käsittelymäärät osin päällekkäisiä – mädätysjäännös jälkikompostoidaan.

Biohajoavat jätteet ja ravinteiden kierto III

Toiminnassa olevien biokaasulaitosten määrän kehitys

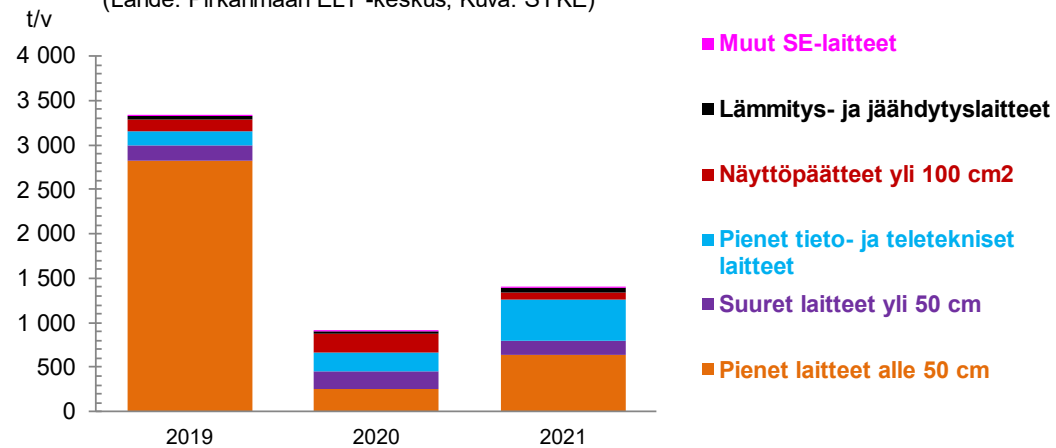
(Lähteet: Suomen biokaasulaitosrekisteri, YLVA -tietojärjestelmä, ympäristöministeriö, ely-keskukset ja VALTSU-seuranta; Kuva: SYKE)

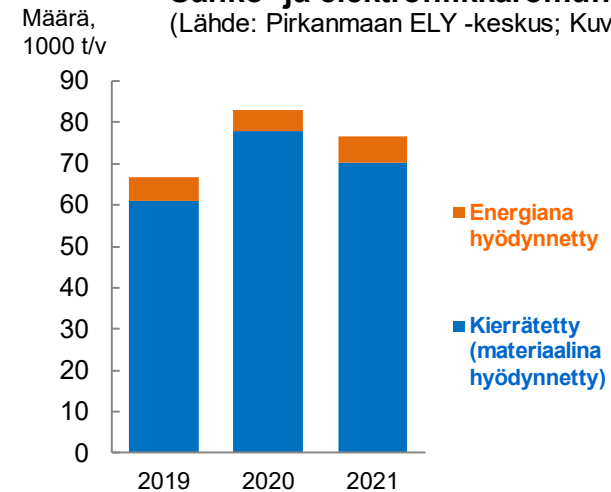
Biokaasulaitosten määrä yli kaksinkertaistunut tarkastelujaksolla.

Sähkö- ja elektroniikkalaiteromu

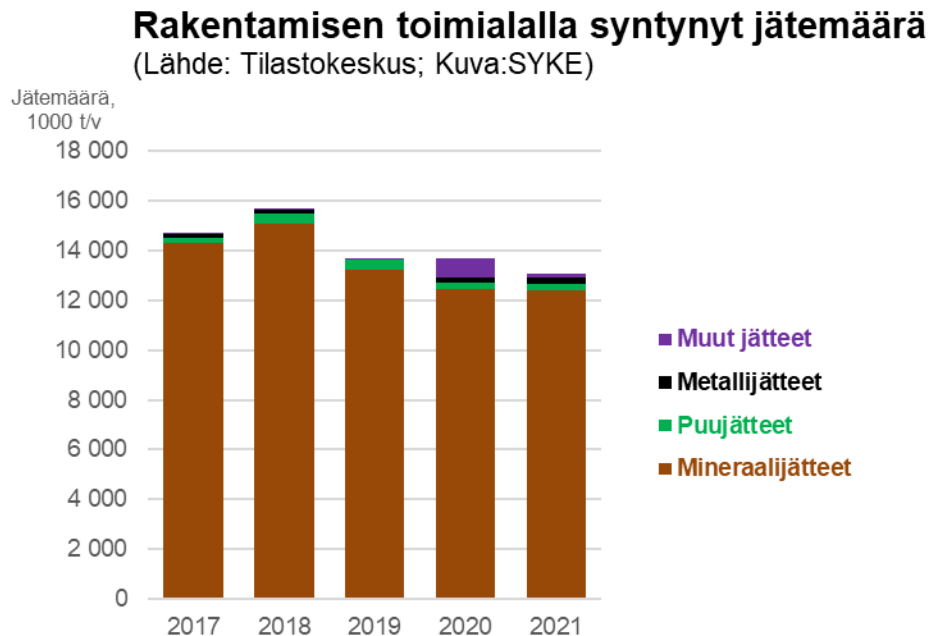
Sähkö- ja elektroniikkalaitteiden uudelleenkäytön valmistelumäärät
(Lähde: Pirkanmaan ELY -keskus; Kuva: SYKE)

Sähkö- ja elektroniikkaromun hyödyntäminen
(Lähde: Pirkanmaan ELY -keskus; Kuva: SYKE)

Rakentamisen jätteet I

- Rakentamisen jätemäärät vaihtelevat rakennusalan taloudellisen tilanteen mukaan.
- Jättemäärät ovat olleet tarkastelujaksolla vähenemässä.
- Valtaosa rakentamisen jätteistä on mineraalijätettä.
- 10% rakentamisen jätteistä on peräisin talonrakentamisesta.
- Korjaus- ja purkutoiminnan jätemäärät muodostavat pääosan talonrakentamisen jätteistä

Rakentamisen jätteet II

* Tilastointimenetelmä ei erottele uudelleenkäytön valmisteluun tai maantäyttöön ohjautuneita määriä; ne on arvioitu kierrätyksen kokonaismäärään

** Tilastointimenetelmä ei erottele uudelleenkäytön valmisteluun ohjautuneita määriä; ne on arvioitu kierrätyksen kokonaismäärään.

Rakennus- ja purkujätteen hyödyntäminen materiaalina on hieman kasvanut 2019-2021.

Kuvassa talonrakentamisen materiaalina hyödyntämisen aste.

Rakentamisen tilastointi kehittyy koko ajan.

Lisää tietoa:

<https://www.ymparisto.fi/fi/kestava-kierto-ja-biotalous/kierratys-ja-jatteet/valtakunnallisen-jatesuunnitelman-seuranta>

<https://ym.fi/valtakunnallinen-jatesuunnitelma> (Luku 7 Seuranta)

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute